CONSULTATIE RAADSCOMMISSIE

Consultatie over het projectgebied 40 ha zon op veld

Datum: **21 november 2024**
Initiatief van: het college

Aanleiding:
Op 28 mei 2020 heef de gemeenteraad het beleidskader Duurzame opwek Zon op land op land vastgesteld. Tevens is door de raad het gebied langs de A28 ten zuiden van de Bunschoterweg als zoekgebied aangewezen voor de realisatie van maximaal 40 hectare zonnevelden. Dit is de eerste tranche van 40 ha. Dit zoekgebied is inmiddels verankerd in de Omgevingsvisie gemeente Nijkerk 2040.

Figuur 1: uitsnede zoekgebied zon op veld uit de omgevingsvisie Nijkerk 2040

Per Raadsinformatiebrief van 11 april 2023 bent u geïnformeerd over de gewijzigde aanpak voor het project “Duurzame verbinding A28” en is aangegeven voor zon op veld een eigen procedure te volgen. Inmiddels heeft u in september 2023 ook het ‘Beleidskader lokaal eigendom opwek duurzame energie’ vastgesteld, waarmee lokaal eigendom geborgd kan worden in grootschalige duurzame opwek-projecten, zoals zon op veld.

Beoogd effect
In het Beleidskader Duurzame opwek Zon op land is afgesproken dat het projectgebied, waar en onder welke voorwaarden zonnevelden mogelijk zijn, ter consultatie aan de raad wordt voorgelegd. Nadat uw raad geconsulteerd is over het projectgebied kan een zogenaamde maatschappelijke tender worden gestart. Na de selectie van geschikte initiatieven kunnen waarschijnlijk één of meerdere vergunningen voor zon op veld worden verleend.

Projectgebied
Het gekozen projectgebied dat ter consultatie aan u wordt voorgelegd is kunt u vinden in bijlage 1. Het projectgebied is een uitwerking van het zoekgebied en kleiner dan het zoekgebied. Het projectgebied ligt naast de A28, ten zuiden van de Bunschoterweg en ten oosten van de Palestinaweg.
Het projectgebied is gelegen in het gebied ten westen van de A28 met de minste 'waarden'. Het ligt niet in de 'groene ontwikkelingszone' van de omgevingsverordening van de provincie Gelderland, dat nét aan de andere zijde van de Palestinaweg ligt. Wel is in het zoekgebied sprake van een 'ganzenrustgebied'. Met deze aanwezige waarden moet rekening worden gehouden bij de planontwikkeling. Dit is de voornaamste reden om niet over de Palestinaweg heen te gaan. Een andere reden is dat de camping Coterlet aan de Palestinaweg 1 niet rondom zonnepanelen kan krijgen. Dit blijft dan eenzijdig aan de andere kant van de Palestinaweg. Het plangebied is iets groter dan de gewenste 40 hectare zoals opgenomen in het RES (Regionale Energie Strategie) 1.0 bod van de gemeente Nijkerk. De verwachting is echter dat slechts een deel van het gebied kan worden ingevuld met zonnevelden.

Maatschappelijke tender
De gemeente heeft geen eigendommen in dit gebied. Er is voor gekozen het projectgebied middels een zogenaamde maatschappelijke tender op de markt te zetten. Hiervoor is een selectieleidraad 1e tranche Zon op Veld opgesteld. Op deze wijze wordt transparant de markt gevraagd met creatieve plannen te komen om Zon op Veld binnen het projectgebied in Nijkerk in te vullen. Na het vaststellen van het projectgebied door het college, zal de maatschappelijke tender gepubliceerd worden zodat initiatiefnemers plannen bij de gemeente kunnen indienen.

De maatschappelijke tender biedt als instrument binnen de uitnodigingsplanologie een goede mogelijkheid om marktpartijen (inclusief lokale partijen) tot een optimaal plan te laten komen. In dit proces kunnen maatschappelijke eisen, zoals lokaal eigendom, goed geborgd worden. Dit is niet zoals er een reguliere omgevingsvergunningaanvraag wordt gedaan. Dan kan je als gemeente alleen sturen op 'een evenwichtige toedeling van functies aan locaties'. Het ontbreken van lokaal eigendom is dan geen weigeringsgrond. Dit maakt de maatschappelijke tender een zeer geschikt middel om een zonneveld met lokaal eigendom te realiseren.

Inhoud selectieleidraad (geheim):
De selectieleidraad (bijlage 2) bevat het uitnodigingskader voor partijen die een zonnepark binnen het projectgebied willen realiseren. Deze selectieleidraad is onder geheimhouding met u gedeeld op grond van het belang genoemd artikel 5.1 lid 2 lid b van de Wet open overheid in samenhang met artikel 87 van de Gemeentewet. Omdat de openbaarmaking afbreuk zou kunnen doen aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers. Dit kan de economische belangen van de gemeente schaden (bijvoorbeeld door schadeclaims).

Samenvattend worden initiatiefplannen worden in de selectie op de volgende aspecten getoetst en beoordeeld:

- Levenscyclus- en technisch ontwerp
- Landschappelijk inpassing
- Aandacht voor natuur, biodiversiteit, bodem, water en milieu
- Omgevingsdialoog en procesparticipatie
- Financiële participatie en lokaal eigendom
- Financiële haalbaarheid

Per aspect zijn randvoorwaarden gesteld in de selectieleidraad op basis van bestaand beleid van de gemeente.

o.a. het beleidskader Duurzame opwek Zon op land, de Omgevingsvisie (1.0) Gemeente Nijkerk 2040, de Statenbrief voorkeursvolgorde zonnepanelen van de provincie Gelderland en het Landschapsontwikkelingsplan Nijkerk en het beleidskader lokaal eigendom.

De puntentelling in de selectieleidraad is zo opgesteld dat alleen plannen met een overwegend 'goede' tot 'zeer goede score' in aanmerking komen om geselecteerd te worden.

Communicatie/Participatie
Het is aan de winnaar(s) van de tenderprocedure om de participatie met de omgeving en lokaal eigendom vorm te geven. De verwachting is dat dit een samenwerking betreft tussen een ontwikkelende partij en lokale grondeigenaren, bedrijven en/of burgers. Zij zal/zullen zelf een participatieplan moeten opstellen. Dit participatieplan is in de aanbesteding als selectiecriteria opgenomen. Dat een initiatiefnemer zelf het gesprek aangaat met de omgeving, past bij de gedachte van de omgevingswet.

De direct betrokkenen: grondeigenaren/gebruikers en naastgelegen bedrijven zijn al benaderd door het projectteam van de gemeente. Tijdens keukentafelgesprekken zijn zij geïnformeerd over het voorgenomen proces en is het draagvlak gepeild voor een zonneveld. Bij de grondeigenaren/gebruikers lijkt er draagvlak aanwezig om mee te doen in een zonneproject. Wel noemen de betrokkenen als belangrijke voorwaarde dat er draagvlak moet zijn onder de directe omgeving. Ook zal het afhangen van de mogelijke opbrengsten of meedoen aantrekkelijk is. De verwachting is dat deze grondeigenaren niet zelf ontwikkelen, maar een ontwikkelende partij in de arm zullen nemen. Zolang deze partij maximaal 49% eigenaar van het park wordt, is dit een mogelijkheid.

Kanttekeningen.
De verwachting is dat het projectgebied slechts voor een deel kan worden ingevuld.
Het plangebied ligt naast de A28 en maakte tot voor kort deel uit van het project knooppunt Hoevelaken. Een deel van de gronden in dit gebied was reeds gereserveerd en is in eigendom van het rijk. Ook is een deel van de gronden in eigendom van de gemeente Amersfoort. Rijkswaterstaat heeft reeds aangegeven niet mee te kunnen doen in deze maatschappelijke tender, omdat zij alleen meewerken aan zonnevelden op Rijksgronden in zogenaamde OER-projecten (Opwek van Energie op Rijksvastgoed). Dit project is op dit moment niet als OER-project geselecteerd. De gemeente Amersfoort heeft nog in beraad of zij gronden beschikbaar wil stellen. De vraag is dus of deze percelen mee kunnen doen in het project.

De selectieleidraad stelt hoge eisen aan plannen die ingediend worden.
Dit kan ertoe leiden dat er uiteindelijk geen plannen worden ingediend op basis van de selectieleidraad of dat plannen afvallen. Dit projectgebied heeft echter waarden die om een zorgvuldige invulling vragen. Er mogen hoge eisen worden gesteld. Mocht er op basis van deze maatschappelijke tender geen partij gekozen kunnen worden, dan zal (indien mogelijk) een volgend zoekgebied moeten worden voorgesteld.

De Aangescherpte voorkeursvolgorde zon van de provincie Gelderland stelt beperkingen aan het ontwikkelen van zonnevelden op landbouwgrond.
Momenteel werkt de provincie aan een tekst om de zonneladder in de omgevingsverordening Gelderland aan te scherpen. Op 19 december 2023 is dit door middel van een Statenbrief aangekondigd (Bijlage 2). Hiermee is zon op landbouwgrond vanaf dat moment met terugwerkende kracht niet meer mogelijk, tenzij dit

- plaatsvindt in combinatie met een substantiële agrarische functie,
- op landbouwgrond die op basis van bestuurlijk bindende afspraken in transitie is,
- het zonnepark betekenisvol bijdraagt aan de vermindering van de netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerkgebruik.

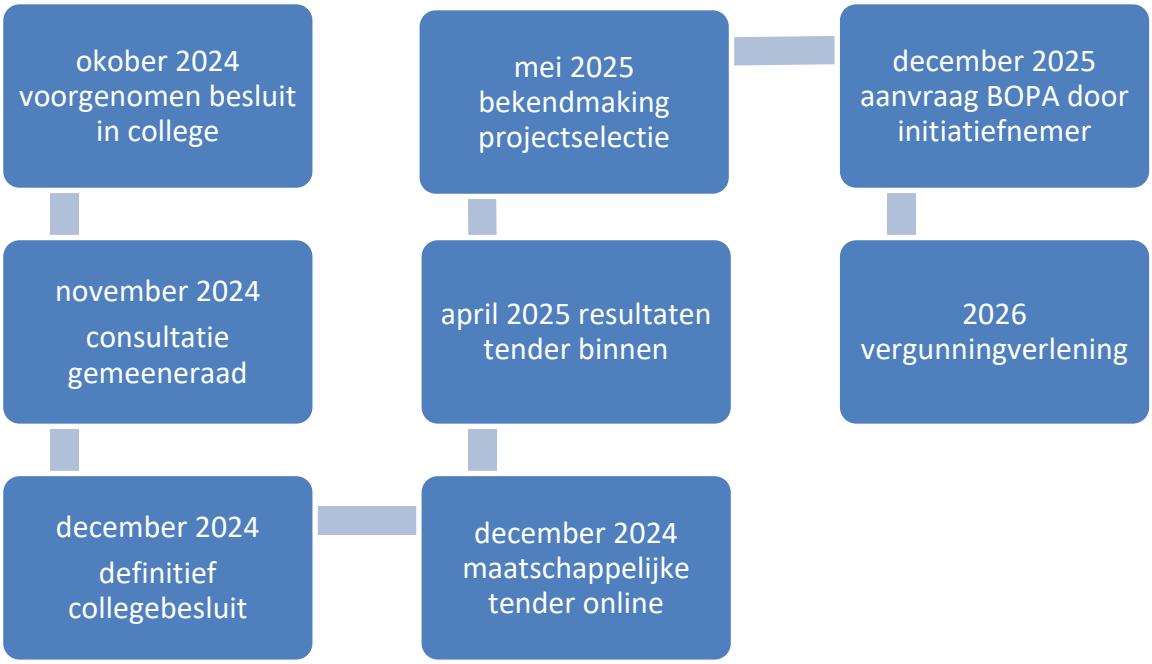
Het ingediende plan zal ook aan deze nieuwe voorwaarden van de provincie Gelderland moeten voldoen.

Voor een zonnepark in Nijkerk kan op dit moment geen netaansluiting worden verkregen. Dit is een extra hindernis die moet worden genomen.
Momenteel worden er op de bedrijventerreinen langs de A28 onderzoeken gedaan naar de mogelijkheden om zogenaamde “Energiehubs” in te richten. Dit zou een oplossing kunnen zijn. Het kan ook dat er andere innovatieve oplossingen nodig zijn. In de tender wordt aan initiatiefnemers gevraagd in ieder geval aan te geven welke oplossingen zij zien om de opgewekte stroom van het zonnepark te kunnen gebruiken.

Vragen aan u:

1. Een reactie te geven op het projectgebied zoals als bijlage 1 toegevoegd aan dit voorstel.
2. Eventuele aandachtspunten voor de verdere uitwerking mee te geven.

Vervolg
In onderstaand stroomschema is het vervolg geschetst (onder voorboud van de agendacommissie).

Bijlagen:
Bijlage 1: Voorgenomen projectgebied.
Bijlage 2: (geheim) Selectieleidraad 1e tranche zon op Veld (in te zien bij de griffie)
Bijlage 3: Statenbrief voorkeursvolgorde zonnepanelen van de provincie Gelderland (19 december 2023).

Langetermijnagenda (LTA).
Met de consultatie van dit stuk en de terinzagelegging van de selectieleidraad is invulling gegeven aan de nummers en 431 en 436 van de LTA.

- LTA nr. 431 is de toezegging dat het college haar uiterste best zal doen om de 40 hectare zonneveld zo dicht mogelijk langs de A28 te realiseren.
- LTA nr. 436 is de toezegging om regie te voeren op het proces voor het gebied Palestinaweg, zodat alle partijen goed hun inbreng kunnen hebben.